

Ulike typer kvekere i USA og Europa

De aller første kvekerne var overbevist om at den sanne kirke var åndelig, usynlig og uten behov for form og struktur. De hadde ingen sympati for den etablerte kirken eller for kirkebygninger som de kalte tårnhus. Kvekere har alltid oppfattet kirken som et fellesskap av troende, samlet i stillhet under Åndens ledelse, hvor som helst. Stillheten kunne bli brutt hvis en av deltakerne ble ledet av Den hellige Ånd til å forkynne eller lede i bønn.

I løpet av 1700-tallet, som ofte kalles den kvietistiske perioden blant kvekerne, ble det sagt stadig mindre i andaktsmøtene. Det har vært foreslått flere forklaringer på hvorfor kvekerne ble så mye mer opptatt av stillheten enn av det talte ord, men det er ikke lett å vite noe sikkert om hvilken forklaring som er den rette, eller om det bare finnes en eneste forklaring.

I løpet av siste halvdel av 1800-tallet begynte noen kvekermøter, især i USA, å lage program for andakten med salmesang, skriftlesning, bønn og pengeofring som en hjelp for nye medlemmer til å bli mer aktive deltakere. I historiens løp har det utviklet seg kvekerkirker i noen deler av verden. Likevel har ingen av disse kirkene utviklet faste liturgier, ferdig formulerte bønnen eller trosbekjennelser til bruk i gudstjenesten, og ingen av dem gjør bruk av ytre sakramenter. Nesten alle inkluderer en periode med stillhet i programmet, og mange av kvekerne betrakter den stille perioden som sin kommunion med Gud.

I Norge kan vi også av og til lage program for møter for spesielle formål, som ved velser, minnemøter når noen er død, osv. I slike møter er det ofte mange til stede som ikke er kvekere, og som en hjelp for dem kan det være forberedte innslag av sang eller annen musikk, skriftlesing og annen opplesing og vitnesbyrd, gode råd eller minneord. De ulike programpostene er oftest omkranset av stillhet, og en av kvekerne har ofte en funksjon som møteleder.

Ulikheter i trosoppfatning

De tidligste kvekerne brukte mange forskjellige bilder for å snakke om ånden som ledet dem. De snakket om Den hellige Ånd, Den indre læreren, Guds Ånd, Kristi Ånd, den levende Kristus, Det indre Lys, Lyset, Det av Gud i alle, Frøet, Det guddommelige vitnet. I årenes løp har ulike kvekere og kvekergrupper kommet til å oppfatte disse begrepene forskjellig. Noen mener de alle er synonymer for Den hellige Ånd, andre mener de beskriver forskjellige realiteter, andre foretrekker noen bilder fremfor andre.

I USA oppsto det tidlig på 1800-tallet en splittelse mellom de som likte bildet av et mer universelt indre lys og de mer ortodokse som mente det var riktigere å snakke om Den hellige Ånd fra evangeliene, og senere har det vært flere splittelser. Man kunne kanskje si at de som foretrekker bilder som henspiller på Lyset, Det indre lys og Det av Gud i alle er mer teologisk liberale, mens de som liker bilder som henspiller på Den hellige Ånd, Kristi Ånd og den levende Kristus er mer evangeliske og misjonerende. Det er også tydelige forskjeller mellom kvekergrupper i Europa, men det har ikke kommet til splittelser. Du kan også sjekke også hva amerikanske

kvekersammenslutninger sier om seg selv på nettsidene til *Friends General Conference*, til *Friends United Meeting* eller til *Evangelical Friends International*. Du finner lenker til disse på kvekernes hjemmeside

<http://www.kveker.org/Kvekertyper.htm>

Europeiske kvekere har ikke sluttet seg til *The Declaration of Faith of 1887* som ble utviklet av evangeliske grener av den amerikanske kvekerfamilien og fastsatt på *Richmondkonferansen i USA i 1887*.

Manchesterkonferansen i England i 1895 la grunnlaget for den moderne kvekerdommen i Europa. Konferansen understreket betydningen av teologisk forskning og utdanning, og erkjente betydningen av de sosial-etiske utfordringene i det moderne industrisamfunnet. Europeiske kvekersamfunn har blant sine medlemmer både evangeliske, kristosentrisk troende og mer liberale som legger stor vekt på Den hellige Ånds universelle tilgjengelighet. Europeiske kvekere driver ikke misjon, men er opptatt av å "la livet tale" gjennom ulike former for hjelpe- og utviklingsarbeid. Felles for alle europeiske kvekere er respekten for "stillhetens disiplin" både i andakten og i forretningsmøtene. Dette kan du lese mer om under Organisasjonsoppbygging.

Kilder:

Wilmer A. Cooper: *A Living Faith*, Friends United Press, Richmond. Indiana, 1990, ISBN 0-944350-12-7

Hans Eirik Aarek: *Kvekerne i Norge*, Artikkel i Tidsskriftet *Kvekeren* nr. 1&2-2002